

מערכת בתי המשפט דוברות והסברה

31 במאי 2026
ט"ו בסיוון תשפ"ו
4700-1039-2026-003247

תקציר פסק-דין בג"ץ 79117-07-25: התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' שר המשפטים

השופט עופר גרוסקופף, השופט אלכס שטיין, השופטת גילה כנפי שטייניץ

בית המשפט העליון קבע בפסק דין שניתן מפי כל שופטי ההרכב (per curiam) כי על שר המשפטים לכנס את הוועדה לבחירת שופטים לצורך בחירה בשופטים לבתי המשפט המחוזיים, תוך מתן קדימות לבתי המשפט המחוזיים בבאר שבע ובחיפה. פסק הדין ניתן לאחר שבמשך כשנה וחצי שר המשפטים סירב לכנס את הוועדה בהיעדר הסכמה רחבה לגבי זהות המועמדים. במהלך תקופה זו נוצר מחסור חמור בשופטים בכלל ערכאות הרשות השופטת, אשר הביא לפגיעה קשה ביכולתה של מערכת בתי המשפט להבטיח את אכיפת החוק וליתן שירות איכותי ויעיל לציבור הרחב. זאת בפרט בשל הגידול המשמעותי שחל במספר ההליכים המתנהלים לפני בתי המשפט השונים בעקבות המלחמה שהחלה ב-7 באוקטובר 2023. לאחר ששר המשפטים הודיע, תוך כדי ניהול ההליך, על כוונתו לכנס את הוועדה לצורך איש חלק ניכר מהתקנים בבתי משפט השלום, בית המשפט העליון קבע כי חלה עליו חובה לכנס את הוועדה לבחירת שופטים גם לצורך איש התקנים החסרים בבתי המשפט המחוזיים בהקדם האפשרי – תוך מתן קדימות לבתי המשפט המחוזיים בבאר שבע ובחיפה, בהם הצורך המידי הוא מובהק במיוחד.

עניינה של העתירה בסירובו של שר המשפטים לכנס את הוועדה לבחירת שופטים במשך תקופה של כשנה וחצי (מאז 26.1.2025), וזאת ביחס לכלל ערכאות הרשות השופטת. במהלך תקופה זו נוצר מחסור חמור בשופטים בערכאות השונות: על פי הנתונים אותם הציגה הנהלת בתי המשפט במסגרת ההליך, בעת הנוכחית עומדים כ-51 תקני שופטים לא מאוישים בערכאות השונות, מתוכם 4 בבית המשפט העליון; ועד לסוף שנת 2026 צפויים להתפנות כ-15 תקנים נוספים בבתי משפט השלום והמחוזיים. כאשר מביאים בחשבון כי קידומו של שופט בתוך המערכת גורר אחריו הצורך במינוי של מחליף תחתיו, מספר התקנים של שופטים ורשמים אותם נדרשת הוועדה לאייש עומד על כ-150 בכלל המערכת. מדובר בכ-15% מסך כל תקני השפיטה במערכת בתי המשפט.

למרות מציאות קשה זו, במשך תקופה ארוכה שר המשפטים סירב לכנס את הוועדה לבחירת שופטים בהיעדר הסכמה רחבה לגבי זהות המועמדים. שינוי מסוים בעמדתו חל רק תוך כדי ניהול ההליך, כאשר הודיע על כוונתו לכנס את הוועדה לצורך איש חלק ניכר מהתקנים החסרים של שופטים בבתי משפט השלום (כלל המשרות בבתי משפט השלום במחוזות צפון, חיפה ובאר שבע, ומשרות נוספות בבתי המשפט לענייני תעבורה, לענייני משפחה ולנוער במחוזות האחרים), וכן לצורך מינויים של רשמים בכירים בכלל המחוזות. כמו כן, הודיע השר על כוונתו לכנס את הוועדה לצורך בחירה בנשיאי בתי משפט השלום לבתי המשפט המחוזיים לאחר שתסתיים תקופת כהונתם. למרות זאת, שר המשפטים הודיע שבלוח הזמנים שנוצר, בראי מועד הבחירות הצפוי, אין באפשרותו לכנס את הוועדה לצורך בחירה בשופטים מחוזיים. לפיכך, הודיע השר שבכוונתו להסתפק במינוי של שופטים זמניים לבתי המשפט המחוזיים בחיפה ובבאר שבע (בהם המחסור בשופטים הוא החמור ביותר).

מערכת בתי המשפט דוברות והסברה

בית המשפט קבע, על יסוד העקרונות המשפטיים שהותוו בכ"ץ 1711/24 התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' שר המשפטים (8.9.2024), כי לנוכח המחסור החמור בשופטים בבתי המשפט המחוזיים, בדגש על בתי המשפט המחוזיים בבאר שבע ובחיפה, כמו גם העלייה במספר ההליכים המתנהלים בערכאות אלו, קיים צורך אקוטי בכינוס הוועדה לבחירת השופטים על-מנת להבטיח איוש התקנים החסרים בבתי המשפט המחוזיים. בהינתן צורך זה, ובשים לב למועד הבחירות המתקרב, נקבע כי על השר לפרסם ברשומות את רשימת המועמדים לשיפוט בבתי המשפט המחוזיים, תוך מתן קדימות לבתי המשפט המחוזיים בבאר שבע ובחיפה, לגביהם נקבע כי הרשימה תפורסם עד ליום ב', 8.6.2026, ולכנס את הוועדה לצורך איוש התקנים החסרים בבתי המשפט המחוזיים בהקדם האפשרי, בראי מועד הבחירות הצפוי.

טרם סיום, בית המשפט הבהיר כי למרות שהשר אינו מחויב בעת הזו לכנס את הוועדה לצורך איוש התקנים החסרים בבית המשפט העליון, לאור ההסדר החוקי המיוחד שעניינו מינוי שופטים לערכאה זו, יש קושי משמעותי בכך שערכאה זו פועלת בהרכב חסר במשך כמעט שלוש שנים. כתוצאה מכך, ויחד עם העלייה במספר ההליכים המטופלים בבית המשפט העליון, הוסבר כי נגרמת פגיעה קשה ביכולתו של בית המשפט למלא בצורה ראויה את התפקידים המוטלים עליו. לאור זאת, צוין כי טוב יעשו שר המשפטים ויתר חברי הוועדה, אם יעשו מאמץ נוסף להגיע להבנות שתאפשרנה את מילוי ארבעת התקנים החסרים בבית המשפט העליון.

***** הנוסח המחייב הוא של פסק הדין המלא *****